

ظهور پدیده‌ای نوین در کتابخانه‌ها: بکارگیری وبلاگ‌ها در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی

● امیررضا اصنافی

کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید چمران اهواز

● شیما مرادی

کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه آزاد تهران شمال

بکارگیری پتانسیل وب در نشر دانش و اطلاعات ضمن غلبه بر محدودیت‌های زمانی و مکانی حق انتخاب مخاطب را ارج نهاده و بستری مناسب را برای تعاملات اطلاعاتی دوسویه فراهم نموده‌است. در این میان وبلاگ یا بلاگ از جذاب‌ترین ابزارهاست که امکان ارائه و تبادل افکار و اندیشه را برای همه اقشار اعم از زن و مرد به ارمغان آورده‌است (بهبهانی، ۱۳۸۳).

تعریف وبلاگ

وبلاگ، که گاهی بلاگ هم نامیده می‌شود، «یک نشریه الکترونیکی پیوسته، یک وب سایت با مجموعه‌هایی از مدخل‌های کوتاه بصورت طومار مانند و دارای نظم زمانی» می‌باشد که توسط افراد معمولی اداره می‌شود. هر فرد می‌تواند افکار، ایده‌ها و مقالات خود را در اختیار سایر کاربران اینترنتی قرار دهد. تازه‌ترین مطلب در وبلاگ، همیشه در بالا قرار خواهد داشت و مطالب کهنه بتدریج وارد آرشیو وبلاگ می‌گردند (فیچتر، ۲۰۰۱). تعریفی که سایت آنلاین مریام وبستر از واژه بلاگ ارائه داده عبارت است از: «یک وب سایت که شامل روزانه‌های شخصی آنلاین به همراه تفکرات شخص و اظهار نظر دیگران و هایپر لینک‌های مختلف است». وبلاگ‌ها ابزار نوشتاری هستند که کمک زیادی را به یافتن منابع اینترنتی و سایت‌های مورد نظر کاربران، از طریق ایجاد پیوندهای درون متنی می‌کنند (همان). مفهوم وبلاگ به طور کلی سه چیز را شامل می‌شود: فراوانی، شخصی بودن، ایجاز. وبلاگ در حقیقت، نوعی دفترچه یادداشت پیوسته‌است که ارسال‌های روزانه در مورد یک موضوع

مقدمه

بشر در طی چند سال اخیر قدم در دنیای جدیدی گذاشته و شاهد دامنه وسیعی از فناوری‌های جدید است که پیوسته وجود دارند و بصورت فضاهای پیوسته تعاملی برای کاربران امکاناتی از قبیل ارتباط، دریافت نظرات، سؤالات، شکایات، تغییر اطلاعات یا برقراری ارتباطات علمی و غیر علمی جدید را فراهم می‌آورد. روزگاری بود که برای ارتباط با یک مرکز علمی یا پژوهشی در یک نقطه از جهان، می‌بایست هزینه هنگفتی صرف می‌شد. امروزه، به کمک ابزارهای فناورانه جدید می‌توان پرسشی را مطرح کرد و چند لحظه بعد پاسخ آن را دریافت نمود. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های عصر اطلاعات، دسترسی سریع و آسان به اطلاعات مورد نیاز و کاستن زمان پاسخگویی برای کاربران می‌باشد. تحول الکترونیکی، ساختار جوامع را دگرگون ساخته‌است. در این شرایط، شکل‌های کاملاً نوینی از مراکز و سازمان‌های مختلف در جامعه موسوم به جامعه اطلاعاتی در حال شکل‌گیری هستند که مبین تأثیر تحولات فناورانه بر جامعه‌است.

فناوری جدید از طرق گوناگون در دنیای جادویی اینترنت غوغایی برپا نموده‌است. محبوب‌ترین خدمات اینترنتی از دیدگاه کاربران عبارت‌اند از:

پست الکترونیک^۱، لیست نامه‌رسان^۲ و گروه‌های خبری^۳، اتاق‌های مباحثه^۴، اتاق‌های مباحثه بویژه در ترکیب با همایش‌های آنلاین ابزاری سودمند هستند (کاسترو ساردی^۵، ۲۰۰۲).

وابستگی آن‌ها به مخاطبان، چیزی که رسانه‌های دیگر شدیداً به آن بستگی دارند. می‌توان نتیجه گرفت که بلاگ‌ها تا زمانی که تمایلات شخصی گردانندگانشان زنده‌است، ادامه خواهند داشت (گلیزر، ۱۳۸۲).

پرشین بلاگ که در ایران از بزرگ‌ترین میزبان‌های وبلاگ است، اعلام کرد که اکثر وبلاگ‌نویسان ثبت شده مرد هستند و تنها حدود ۱۸ درصد آنان زن می‌باشند. در بررسی‌های آماری این شرکت از نظر تعداد وبلاگ‌نویسان حدود ۳۷۳ هزار بلاگر مرد و حدود ۸۱ هزار زن هستند. این نکته نیز قابل توجه است که بسیاری از وبلاگ‌نویسان جنسیت خود را در وبلاگ‌ها معرفی نکرده‌اند که احتمالاً درصد زیادی از آن‌ها متعلق به زنان است و طبق آخرین آمار تا سی‌ام مهرماه ۱۳۸۴ یادداشت‌ها بیش از ۲ میلیون و ۳۲۰ هزار مورد بوده است. (خبرگزاری ایرنا، ۱۳۸۴) آمار ذکر شده نشانگر یک مطلب است. آیا همچنان می‌توان وبلاگ‌ها را نادیده گرفت؟

ویژگی‌های وبلاگ

سایت‌ها و وبلاگ‌ها، اگرچه پدیده‌هایی بسیار مدرن در محیط رسانه‌ای هستند و خصوصیات خاص خود را دارند، اما در یک نگاه کلی تابع همان قواعد اساسی رسانه‌ای هستند، که یکی از آن‌ها می‌گوید: آمدن در این محیط آسان است، اما ماندن در آن دشوار و موفقیت، بسیار دشوار. این دشواری امروزه، گریبان بسیاری از سایت‌ها و وبلاگ‌ها را گرفته است. بسیاری از وبلاگ‌ها، پس از یک دوره فعالیت نسبتاً منظم و پرشور، بتدریج

خاص توسط افراد را نشان می‌دهد و امکان اظهار نظر درباره مطالب توسط کاربران را فراهم می‌کند. علاوه بر این، وبلاگ‌ها به اعضای گروه‌های مختلف اجازه می‌دهند تا به آسانی به تبادل اطلاعات بپردازند و با هم تعامل داشته باشند.

در وبلاگ‌ها از نرم‌افزاری استفاده می‌شود که افراد، حتی بدون داشتن دانش گسترده فنی و تخصصی در زمینه رایانه و زبان‌های برنامه‌نویسی و با در اختیار داشتن حداقل پیش زمینه در این مورد به ایجاد یک وبلاگ و نگهداری و روزآمدسازی آن بپردازند.

عمل ایجاد و روزآمد نمودن یک وبلاگ را وبلاگینگ (Weblogging) و دارنده و روزآمد کننده وبلاگ را وبلاگر (Weblogger) یا بلاگر (Blogger) می‌نامند. هر مطلبی که از طریق وبلاگ در فضای اینترنت منتشر می‌شود، دارای تاریخ، زمان و نام وبلاگ‌نویس است (آدلایت، ۲۰۰۳). نوشته‌های خام در وبلاگ، در قالب‌های پیش ساخته که توسط زبان برنامه‌نویسی اچ. تی. ام. ال. (HTML) نوشته شده و بصورت فرامتن است، ریخته می‌شود. چون وبلاگ‌ها معمولاً وابسته به یک وب سایت هستند، ترکیبی از شناسه کاربری وبلاگ‌نویسان و نام وب‌سایت ارائه‌دهنده وبلاگ، آدرس اینترنتی وبلاگ را نشان می‌دهد.

در انتهای سال ۲۰۰۳ تعداد وبلاگ‌های عمومی دو تا چهار میلیون تخمین زده شد (کلید، ۲۰۰۴).

مسئله‌ای که همواره باعث اداره و ادامه وبلاگ‌ها بوده است انگیزه‌ها و علائق شخصی افراد برای این کار بوده است نه

می‌کردند جمع‌های دوستانه وبلاگی تشکیل دادند. در چند مورد این فرآیند به تشکیل نشریات الکترونیکی منجر شد (بهبهانی، ۱۳۸۳). از مزیت‌های جنبی اینترنت، توجه به فعالیت‌های جمعی است که ما ایرانیان، سخت بدان محتاجیم!

هم‌چنین باش^۷ (۲۰۰۲) به وبلاگ‌های زنجیره‌ای (Webrings) اشاره کرده‌است که به مخاطب امکان می‌دهد به گروهی از سایت‌ها که حول موضوعی خاص تمرکز دارند و به صورت زنجیره‌ای به یکدیگر متصل شده‌اند، راحت‌تر و سریع‌تر دسترسی پیدا کنند.

دانشجوی ایرانی منصوریان (۲۰۰۴) به وبلاگ بعنوان مجله آموزشی برای زندگی تحصیلی خود در مقطع دکتری نگاه می‌کند و دیگران را تشویق می‌کند که در مورد موضوع تحقیق خود در وبلاگ بنویسند، چون وبلاگ را آسان‌ترین و مؤثرترین وسیله برای دانشجویان محقق می‌داند تا توانایی خود را افزایش دهند و اعتماد خود را در نوشتن و نشر بیازمایند.

وبلاگ با هر منظور و مقصودی ایجاد شده باشد، یک پدیده مثبت و تأثیرگذار در حیات رسانه‌ای ما محسوب می‌شود که در جای خود باید مورد مطالعه قرار گیرد، بویژه از جنبه‌های جامعه‌شناسی و روان‌شناسی اجتماعی. تحلیل محتوای بسیاری از این وبلاگ‌ها می‌تواند ما را با روایات بخشی از جامعه آشنا کند که این مسأله برای ما بعنوان کتابداران در شناخت روایات جامعه استفاده‌کننده از کتابخانه‌ها بسیار حائز اهمیت است.

تاریخچه وبلاگ

در سال ۱۹۸۷، مهندسان شرکت آی. بی. ام (I.B.M) درباره سیستمی بحث می‌کردند که بتواند مقالات مورد نظر افراد را جهت استفاده آنان به رایانه منتقل نماید. به همین منظور، یک برنامه رایانه‌ای به نام «ایکس. مودم»^۸ را طراحی کردند که برای افراد، امکان تبادل فایل‌هایشان را از طریق یک خط تلفن بوجود می‌آورد. در این سیستم، مقالات افراد روی یک رایانه مرکزی بارگذاری (Download) می‌شد و بعد این امکان وجود داشت که بتوان از مقاله مورد نظر نسخه چاپی نیز تهیه کرد. بعدها مهندسان این شرکت، سیستم خبرنامه رایانه‌ای^۹ را ایجاد کردند. تورق و ارسال پیام‌ها در این سیستم، فقط به وارد کردن چند دستور ساده از طریق صفحه کلید نیاز داشت. این سیستم به گونه‌ای گسترده در دهه ۱۹۸۰ و نیز میانه دهه ۱۹۹۰ توسعه پیدا کرد و رواج یافت. در حالی که امروزه، بسیاری از فعالیت‌هایی که توسط این سیستم صورت می‌گرفت، بوسیله گروه‌های خبری، پست الکترونیکی و اخیراً وبلاگ‌ها انجام‌پذیر است (رپ، ۲۰۰۳).

اولین صفحه وبلاگ مانند، در سال ۱۹۹۳ توسط مارک اندریسن (Marc Andreessen) ارائه گردید. گرچه برخی معتقدند قدیمی‌ترین وبلاگ، اولین وبسایتی بود که توسط

با بکارگیری جملاتی از این دست، گاه بی‌سروصدا و گاه همراه با غزلی، دست‌کم با نوشتن در فضای سایبر خداحافظی می‌کنند. (پور رستمی، ۱۳۸۴).

صراف‌زاده (۱۳۸۴) وبلاگ را رسانه تعاملی رایگانی معرفی می‌کند که تداوم و روزآمدی از مشخصه‌های مهم آن است. بسیاری بلاگ‌ها روزانه و برخی حتی چندین بار در طی روز روزآمد می‌شوند. روزآمدی وبلاگ سبب بازدید مداوم وبلاگ می‌شود، در صورتی که یک وبسایت بندرت ممکن است مورد بازدید دائم قرار گیرد. وی ایجاز و ساده‌نویسی را بعنوان خصوصیت دیگر معرفی می‌کند و می‌گوید برای نوشتن در یک وبلاگ لازم نیست که متنی طولانی آماده نمایید. در واقع خصوصیت وبلاگ مختصر بودن پست‌های آن است. از آنجا که وبلاگ غیررسمی است به وبلاگ‌نویس اجازه می‌دهد به هر صورتی که مایل است بنویسد و در قید و بند نوشتار رسمی نباشد، چرا که از یک نوشته وبلاگی انتظار نمی‌رود که بدون عیب و نقص و منزه باشد. هم‌چنین او دیگر ویژگی وبلاگ را امکان استفاده از لینک و صدا و تصویر می‌داند که امکان ایجاد پیوند به مطالب مرتبط در متن باعث می‌شود که برخلاف متون سنتی، خواننده بسرعت به مأخذ اشاره شده دسترسی داشته و ارتباط بهتری با متن ایجاد کند. امکان قرار دادن صدا و تصویر و سایر رسانه‌ها بلاگ‌ها را تبدیل به یک رسانه پویای آموزشی کرده‌است.

از عوامل بارز رشد وبلاگ‌ها وجود جامعه وبلاگی است. وبلاگ‌ها به آسانی به یکدیگر لینک می‌دهند و نتیجه آن ایجاد سلسله لینک‌های - معمولاً هم موضوع - است. در این میان می‌توان نقطه نظر و انعکاس خواننده را نسبت به هر موضوع دریافت (فیتچر، ۲۰۰۳).

با گسترش وبلاگ‌نویسی «گروه‌های وبلاگی» نیز متولد شد. ابتدا وبلاگ‌نویسانی که بیشتر با هم احساس نزدیکی

تیم برنزی در ۱۹۹۱ بوجود آمد و شکل امروزی آن در ۱۹۹۶ توسط اندرسن مارک (Andresen's Marc) در مرکز ملی کاربردهای ابر رایانه‌ای (NCSA) ایجاد شد (هرنینگ، ۲۰۰۴). نام وبلاگ برای اولین بار از سوی جورن بارگر (Jorn Barger) در دسامبر ۱۹۹۷، مطرح گردید. در آن سال، تعداد وبلاگ‌های اینترنتی بسیار اندک بود. از وبلاگ‌های اولیه می‌توان به وبلاگ دیو وینر (Dave Winer) در مورد اخبار مربوط به برنامه‌نویسی و وبلاگ‌های بارگر (Barger) و کامرون بارت (Cameron Barrett) اشاره کرد. اوج شکوفایی این فعالیت آنلاین از اواسط ۱۹۹۹ شروع شد که توسط اولین نرم‌افزار ارائه‌دهنده خدمات وبلاگی پیتاس (Pitas) انجام شد و منبع تغذیه اخبار و گزارش‌های وبلاگ‌ها در آن زمان رسانه‌های اصلی بودند، بویژه بعد از یازده سپتامبر و در حین هجوم آمریکا به عراق (هرنینگ، ۲۰۰۴). با افزایش نرم‌افزارهای ارائه‌دهنده خدمات وبلاگی، تعداد آن‌ها رو به افزایش است. در ژوئن ۲۰۰۳، تخمین زده شد که در هر چهل ثانیه یک وبلاگ جدید ایجاد می‌گردد که به معنای تولید بیش از شصت هزار وبلاگ در ماه است (بهیپهانی، ۱۳۸۳). اکنون میلیون‌ها وبلاگ در سراسر دنیا، با موضوعات مختلف و میلیون‌ها بازدیدکننده وجود دارند که به تبادل اطلاعات می‌پردازند.

سایت‌های ارائه‌دهنده وبلاگ

تنظیم یک وبلاگ، ساده‌است و لازم نیست که یک کاربر برای داشتن یک وبلاگ ساده، زبان برنامه‌نویسی اچ. تی. ام. ال را بداند. هر کسی می‌تواند در یکی از سایت‌های ارائه‌دهنده وبلاگ ثبت نام کند و با استفاده از نرم‌افزار مناسب دست به ایجاد وبلاگ بزند. آنچه که در زیر خواهد آمد، سیاهه‌ای از قدیمی‌ترین و محبوب‌ترین سایت‌های ارائه‌دهنده وبلاگ است:

- **Blogger.com**: مشهورترین سایت ارائه خدمات وبلاگ است و به کاربران اجازه می‌دهد که به ایجاد و نشر وبلاگ‌ها به صورت رایگان بپردازند. تازه‌ترین امکاناتی که بلاگر در اختیار وبلاگ‌نویسان قرار داده «بلاگر صوتی (Audio Blogger)» نام دارد. کاربران با استفاده از این سیستم می‌توانند از طریق تلفن، اطلاعات مورد نظر را به وبلاگ خودشان منتقل کنند. در هر وبلاگ یک سیستم پیامگیر (Answering) در نظر گرفته شده‌است که کاربر با استفاده از آن می‌تواند از هر جای دنیا با یک خط تلفن به وبلاگ خودش وصل شود و حرف‌هایی را که می‌خواهد بزند، یا متن مورد نظرش را بخواند. بعد از تمام شدن حرف‌ها، سیستم بلاگر صوتی این اطلاعات شفاهی را به یک فایل صوتی ام. پی. تی (MP3) تبدیل می‌کند و روی وبلاگ قرار می‌دهد. یکی از امکانات جانبی این سیستم لینک دائمی (Permalink) است؛ یعنی حرف‌های وبلاگ‌نویس، به شکل فایل‌های صوتی

آرشیو می‌شود و مراجعه‌کنندگان می‌توانند حرف‌های گذشته را هم گوش کنند (جام جم آنلاین، ۱۳۸۲).

- **Pitas.com**: یکی از قدیمی‌ترین ابزارهای ارائه‌دهنده وبلاگ است که بر فراهم‌آوری رایگان وبلاگ‌ها و ارائه راه‌های ساده جهت روزآمدسازی آن‌ها تأکید دارد.
- **Greymatter**: یک منبع رایگان جهت وبلاگ‌نویسی می‌باشد.
- **LiveJournal**: یک ابزار وبلاگ‌نویسی است که کار با آن ساده‌است و براساس نرم‌افزارهای منبع آزاد (Open Source) ساخته شده‌است.

جست‌وجوی وبلاگ‌ها در محیط وب

با وجود وبلاگ‌های فراوان در اینترنت، جست‌وجو برای یافتن یک وبلاگ خاص می‌تواند یک کابوس باشد. باش در کتاب خود، طرق مختلفی را جهت عرضه به خوانندگان پیشنهاد می‌کند:

۱. از طریق پست الکترونیک، پیام فوری، گروه‌های خبری و ...

موتورهای جست‌وجو و راهنماها: نظیر Daypon و Blooz و alltheweb و تکنوراتی (Technorati) که تا اکتبر ۲۰۰۳ ادعا می‌کرد که ۱۰۶۴۳۱۳ وبلاگ را شناسایی کرده‌است. اخیراً گوگل سرویس جدیدی برای جست‌وجوی وبلاگ‌ها (Blog Search) معرفی کرده‌است. امروزه گوگل میزبان صدها وبلاگ در بلاگ اسپات (Blog Spot) می‌باشد و با این محصول جدید امکانی برای کاربران فراهم می‌گردد تا از آنچه که در وبلاگ‌ها نوشته و ایجاد شده آگاهی یابند. تعداد زیادی راهنماهای عمومی وبلاگ‌ها مانند بلاگراما (Blograma) وجود دارد و راهنماهایی که راهنماها را لیست می‌کنند. راهنماها امکان تورق با موضوع و یا جست‌وجوی توصیفی را نیز دارند (کرمی، ۱۳۸۳).

وبلاگ در ایران

سلمان جریری نخستین وبلاگ فارسی را در شانزدهم شهریور ۱۳۸۰ (هفتم سپتامبر ۲۰۰۱) ایجاد کرد. بعد از وی حسین درخشان دومین فارسی‌زبان بود که وبلاگ شخصی خود را با نام «سردبیر: خودم» به راه انداخت و از آنجا که تا مدت‌ها کسی از وبلاگ جریری اطلاع نداشت، حسین درخشان بعنوان اولین وبلاگر ایرانی شناخته شد. البته درخشان به سبب طراحی قالب‌هایی برای وبلاگ‌های فارسی و راهنمای ساخت وبلاگ نقش مهمی در تاریخ وبلاگ ایران دارد. خود درخشان امیدوار بود در سالگرد انتشار راهنمای ساخت وبلاگ فارسی تعداد وبلاگ‌نویسان به ۱۰۰ نفر برسد، حال آنکه تنها بعد از گذشت دو ماه تعداد وبلاگ‌نویسان ایرانی به بیش از ۱۲۰ نفر رسید!

الکترونیک تنها در دو یا سه دهه اخیر بوجود آمده‌است. ترکیب نشر الکترونیک و خدمات مرجع بسیار اهمیت یافته‌است و انتشارات تنها با مکانیسم تحویل مدرک الکترونیکی در دسترس خواهند ماند. از کتابدار مرجع انتظار می‌رود که ارتباطی بین نشر الکترونیک و کاربر ایجاد کند، همان‌طور که برای منابع چاپی مرسوم است.

کتابداران بعنوان متخصصان اطلاعاتی، برای رسیدن به پیشرفت‌های حرفه‌ای، باید دانش خود را به روز کنند و در جریان تازه‌ترین رویدادها و یافته‌ها در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی قرارگیرند. از طرفی، آنان باید به آگاهی کاربران کتابخانه خود برسند که چه مقولاتی تازه و در دسترس هستند. امروزه شکل تازه‌ای از ارتباطات اینترنتی میان کتابداران، کتابخانه‌ها و کاربران بوجود آمده‌است که ارزیابی، گزینش، اشاعه و کاربرد اطلاعات را برای آنان آسان‌تر نموده‌است و آن شکل، وبلاگ می‌باشد. برخی کتابخانه‌ها بسیار زود به ویژگی منحصر بفرد وبلاگ بعنوان ابزاری جهت تسهیل ارتباطات و بروز رسانی اطلاعات پی بردند.

در سال ۱۹۹۸، تعداد اندکی وبلاگ موجود بود؛ با این وجود در سالهای اخیر حدود صد میلیون وبلاگ در اینترنت فضای زیادی را به خود اختصاص داده‌اند. هرچند هنوز به طور دقیق معلوم نیست که چه تعداد وبلاگ کتابداری وجود دارد، مفهوم وبلاگ و استفاده از آن در کتابخانه‌ها در حال گسترش است. برخی از کتابخانه‌ها در وب سایت خود، وبلاگ‌هایی را ضمیمه کرده‌اند؛ همانند LibLog در کتابخانه عمومی ردوودسیتی (Red Wood City) کالیفرنیا و Weblog در کتابخانه عمومی گلن ویو (Glemview) در ایلینویز (Illio-nis) (هنینگ، ۲۰۰۳).

کتابداران ضمن مشارکت در طراحی صفحات وب، به انتشار مقالات و مطالب خواندنی از طریق وبلاگ‌ها پرداخته‌اند. وبلاگ‌ها می‌توانند شبکه‌ای از کتابخانه‌های بدون مرز را ایجاد کنند و مجراهای دسترسی به اطلاعات را افزایش دهند. تعدادی از کتابداران، تجربیات شخصی خود را در زمینه کتابداری و اطلاع‌رسانی می‌نویسند و دیگران را در این اطلاعات، سهیم می‌کنند. کتابداران از طریق وبلاگ‌ها می‌توانند، سایت‌های گمنام و جالب و مفید را که بعید است کاربران از آن‌ها آگاهی داشته باشند و به آن‌ها مراجعه کنند، معرفی نمایند. وبلاگ، وسیله دیگری است که برای تطبیق دادن مراجعان کتابخانه با منابع کتابخانه‌ای عمل می‌کند. در وبلاگ کتابخانه‌ای، باید نیاز کاربر شناسایی گردد و به زبانی که برای مخاطب ملموس‌تر است با وی صحبت کند. مطالب باید کوتاه و جذاب باشند. همچنین توجه داشت که یک وبلاگ باید با روزآمد شدن مرتب، رضایت‌مندی کاربران را ایجاد کند.

پس از چند ماه سایت پرشین بلاگ (Persian Blog) به همت جوانان ایرانی راه‌اندازی شد. بر اساس آمار مدیران این سایت ۷۷ درصد از کل محتوای فارسی در اینترنت مربوط به پرشین بلاگ بود. پس از آن شاهد تولد تک بلاگ (TakBlog)، بلاگفا (BlogFa)، میهن بلاگ (MihanBlog) و ... بودیم. هم‌اکنون روزانه بیش از یک گیگابایت محتوای الکترونیک توسط وبلاگ‌های فارسی در فضای وب منتشر می‌شود و این مسأله روشنگر ضرورت توجه و توسعه فعالیت‌های فرهنگی در فضای الکترونیک و مجازی برای نهادهای مختلف فرهنگی است. هرچند آمار دقیق از تعداد وبلاگ‌نویسان ایرانی در دست نیست، اما زبان فارسی از سوی منابع معتبر جهان بعنوان زبان چهارم وبلاگ‌نویسی شناخته شده‌است (بهبهانی، ۱۳۸۳).

وبلاگ‌ها در دنیای کتابداری و اطلاع‌رسانی

اثر نشر الکترونیک بر منابع کتابخانه‌ای، خدمات و مدیریت آن‌ها پیچیده‌است. راه حل آسانی برای مدیریت، آرشیو، دسترسی به منابع و خدمات‌رسانی الکترونیک وجود ندارد، اما لازم نیست هر کتابخانه چرخ جدید را در این راه برای تقابل با این مشکل به حرکت در بیاورد. راه‌های سودمند بسیاری ارائه شده تا کتابخانه‌ها از هم بیاموزند.

کتابخانه‌ها بویژه کتابخانه‌های تخصصی برای مدیریت منابع با مشکلات بسیاری دست و پنجه نرم می‌کنند:

- ایجاد دسترسی مطابق توانایی فناوریانه کاربر و کتابخانه
- ایجاد دسترسی جهت ایجاد انگیزه‌های تجاری نشر الکترونیک
- برنامه‌ریزی برای توسعه مجموعه که نیازمند داشتن آگاهی و دانش از مکانیسم تحویل مدرک الکترونیکی و محتوای موضوعی نشر الکترونیک است.

• آرشیو نشر الکترونیک به گونه‌ای که از مشکلات تنزل رتبه رسانه‌های الکترونیکی بکاهد.

از مزایای حل مشکل نشر الکترونیک برای کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی، ایجاد خدمات کتابخانه‌ای نظیر:

- افزایش دسترسی کتابداران به انتشارات بیشتر
- توسعه مجموعه و مجموعه‌های مشارکتی تا بتوانند از تسهیلات اشتراک در ذخیره و بازیابی منابع بهره جویند.
- تسهیل نگهداری به دلیل ویژگی تکثیر و آرشیو مواد الکترونیکی

• استفاده از فرصت‌های بی‌شمار موجود برای کتابخانه‌ها جهت ایجاد نشر الکترونیکی مانند سرویس پست الکترونیک، شبکه جهانی و وبلاگ

عمر نشر الکترونیک در کتابخانه‌ها در اصطلاح چندان زیاد نیست. رشد راهبردهای مدیریتی و سازوکارهای نشر

کریگو (Crego) (۲۰۰۱) در مقاله خود تحت عنوان «اخبار غیرمنتظره: کتابداران حقوق‌بهنوعان گویندگان اخبار»، پیشنهاد می‌کند که کتابداران برای اشاعه اطلاعات، نقش گوینده اخبار را برعهده بگیرند؛ چون کتابخانه‌ها بعنوان مکانی که اطلاعات در آن گردآوری و به متقاضیان ارائه می‌شود، خدمات‌رسانی می‌کنند. ایجاد یک نوع وبلاگ، به کتابداران حقوق اجازه می‌دهد تا هر تغییر اطلاعاتی را هرچه سریع‌تر در اختیار متخصصان حقوق که وقت چندانی برای جست‌وجو ندارند، قرار دهند.

وبلاگ می‌تواند توسط کتابدار، کتابخانه و سرویس اطلاع‌رسانی، بخش اطلاع‌رسانی و کتابخانه دانشگاه‌ها یا انجمن‌های تخصصی اطلاع‌رسانی ایجاد شوند. بهترین وبلاگ‌ها آن‌هایی هستند که اطلاعات معتبر جدید را در حوزه موضوعی تعیین شده خود ارائه می‌دهند. وبلاگ‌هایی که توسط کتابداران بخش مرجع متولد شده‌اند امروزه به صفحاتی مملو از نتایج جست‌وجو توسط موتورهای جست‌وجوی عمومی بدل گشته‌اند که در جایگاه مرجع از آن‌ها بعنوان منابع جدید اطلاعاتی و گاهی مجموعه نظرات و تفاسیر یاد می‌شود.

گرچه در حال حاضر استاندارد قابل قبولی برای روند ارزیابی وبلاگ‌ها موجود نیست و بر همه اطلاعات تحت وبلاگ‌ها نمی‌توان صحه گذاشت و تنها اسم بلاگر در ورای نام وبلاگ، تضمین‌کننده کیفیت اطلاعات است.

در بررسی لورلا کلید (Laurela Clyde) (۲۰۰۴) بیشترین استفاده کتابخانه‌ها از وبلاگ‌ها تهیه اخبار برای کاربران کتابخانه - بویژه در مورد مواد چاپی و منابع اینترنتی - و ارائه عملکردی از فعالیت‌ها و اخبار کتابخانه نظیر زمان تشکیل کلاس‌های قصه‌گویی، آموزش اینترنت، دیدار با نویسندگان و ... است. به عقیده وین شیپ در سال ۲۰۰۴ میلادی وبلاگ‌های کتابخانه‌ها بر اساس مقاصد خود می‌توانند اهداف متنوعی داشته باشند که از آن جمله‌اند:

- راهنمایی کاربران به منابع جالب، اخبار یا منابع مفید
- نظر دادن در مورد فعالیت‌ها و وقایع ملی، محلی در حوزه IT، کتاب و دنیای کتابخانه‌ها
- تهیه اخبار از خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی
- تقاضای بازخورد یا نظرات و معمولاً کمک کتابخانه در بکارگیری کاربرانش؛ بخصوص آن‌ها که تا به حال کتابخانه را به صورت فیزیکی ندیده‌اند (کرمی، ۱۳۸۳).

استفاده از وبلاگ در کتابخانه‌های تخصصی

در عصر اطلاعات، سازمان‌هایی که از دانش، افراد متخصص و فناوری‌های روز به خوبی استفاده نمایند، موفق‌تر هستند. عدم توجه سازمان‌ها به شرایط جدید باعث ورشکستگی و خارج شدن آن‌ها از دور رقابت و تولیدات علمی و صنعتی می‌گردد.

کتابخانه‌های تخصصی که برای تأمین نیازهای اطلاعاتی کارکنان خود فعالیت دارند، به دلیل اینکه عملکردشان در حیطه خاصی می‌باشد معمولاً کتابخانه‌هایی مبدع و پیشگام در استفاده از فناوری‌های نوین هستند. به همین منظور همواره آن‌ها در بکارگیری فناوری‌های اطلاعاتی در کتابخانه‌ها زودتر عمل کرده‌اند و نسبت به دیگر انواع کتابخانه‌ها به لحاظ تجهیزات، بروزتر و کارآمدتر می‌باشند. حال باید دید که کتابخانه‌های تخصصی از وبلاگ‌ها چه بهره‌ای می‌توانند ببرند؟ اما پیش از آن باید دید وبلاگ‌ها چه ویژگی‌هایی دارند که برای کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی سودمند می‌باشند.

همان‌طور که کانهم (Conhaim)، اشاره کرده، وبلاگ‌ها بواسطه خصوصیات منحصر بفردی که دارند و در زیر خواهد آمد، از دیگر وبسایت‌ها متفاوت‌اند:

- هرمدخل، تاریخ و زمان است که بصورت خودکار نقش شده‌است.
- اکثر مقالات به سایر منابع وب، دربرگیرنده پیوندهایی هستند.
- پیوندها به یا از هر وبلاگ، توسط نرم‌افزاری ثبت می‌شوند؛ بدین ترتیب کاربران اجازه دارند تا علایق خود را گسترش دهند.
- وبلاگ‌ها می‌توانند بعنوان سیستم‌های مدیریت اطلاعات شخصی نگهداری شوند و نباید برای همگان جهت مطالعه ارسال گردند.
- بلاگ‌ها، گاهی منابع نظرخواهی‌های فراوان نویسنده برای اخبار و وبسایت یا بلاگ‌هایی از سایر افراد و مؤسسات در گروه خود را سیاهه می‌کند.

استفاده از نظرات و جنبه‌های فکری، مواجه شدن با موضوعات مشابه و کشف راه‌حل‌ها مورد استفاده قرار گیرد. وبلاگ‌نویسی اشتراکی، این امکان را فراهم می‌کند که گروهی از افراد با علائق مشابه برای یک منبع اشتراکی و سودمند مشارکت و همکاری نمایند. بدین ترتیب، این کار، جامعه‌ای می‌سازد که علائق مشترک را تقسیم می‌کند و به شبکه‌سازی بین کتابداران و کتابخانه‌ها کمک می‌نماید.

۵. صرفه‌جویی در زمان: وبلاگ، همچنان که به متمایزسازی مقالات برای کتابداران و کاربرانی می‌پردازد که به جهت گرفتاری فرصت بررسی اجمالی منابع را ندارند، بویژه آن دسته از منابعی که کمتر شناخته شده‌اند، جدا از این در زمان نیز صرفه‌جویی خواهد شد.

۶. وسیله حمایت: وبلاگ‌ها راه دیگری را برای اداره اجتماعات عمومی فراهم آورده‌اند؛ نه فقط به منظور نمایش دادن جامعه کتابخانه، بلکه برای اندیشیدن و پروراندن ایده‌ها و ابزارهای بیانشان. مدیریت سازمان زمانی که مشاهده نماید از طریق وبلاگ کتابخانه تخصصی، میزان درآمد سازمان افزایش یافته‌است و مراجعات بیشتری به سازمان می‌شود به طور قطع درصد حمایت از خدمات کتابخانه بر خواهد آمد.

۷. بهبود منظر: استفاده از وبلاگ‌ها و ایجاد آن‌ها، تأثیری غیرمستقیم بر تصویر کتابداران و کتابخانه‌های تخصصی می‌گذارد. این مسأله حاکی از این است که کتابخانه‌های تخصصی و کتابداران آن‌ها، همگام با پیشرفت‌های فناورانه به پیش می‌روند.

۸. سرمایه‌گذاری بر روی آن بهینه بوده و نتایج مطلوبی برای کتابخانه در بر خواهد داشت.

۹. به شکل‌گیری و توسعه تفکر خلاق، پویا و ساختاری مبتنی بر کارگروهی در کتابخانه‌های تخصصی کمک شایانی می‌کند.

معرفی برخی وبلاگ‌های کتابداری ایرانی

در زمینه کتابداری و اطلاع‌رسانی، وبلاگ‌های ایرانی نیز وجود دارند و به فعالیت مشغول هستند. از اولین وبلاگ‌های کتابداری ایرانی می‌توان به وبلاگی تحت عنوان «کتابدار ایرانی»^{۱۰} اشاره نمود که در سال ۱۳۸۱ توسط یکی از دانشجویان کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه تهران ایجاد شد و به صورت فعال و حرفه‌ای به انعکاس مسائل علمی و روز کتابداری و اطلاع‌رسانی می‌پرداخت. پس از آن بتدریج در زمینه‌های مختلف کتابداری و اطلاع‌رسانی وبلاگ‌های مختلفی بوجود آمدند. «بیاض»^{۱۱} وبلاگی دیگر است که به طور تخصصی در مورد نسخ خطی فعالیت می‌کند. وبلاگ «کتابداری»^{۱۲} وبلاگی است که بعنوان برترین وبلاگ ایرانی در حیطه تخصصی خود، در نخستین

وبلاگ‌ها برای فراهم‌آوری اطلاعات روزآمد، هم برای کتابداران و هم برای مراجعان به کتابخانه‌ها سودمند می‌باشند. از مزایای وبلاگ‌ها برای کتابخانه‌های تخصصی می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. بازاریابی و تبلیغ خدمات کتابخانه‌ای: یک وبلاگ، مراجعان کتابخانه‌های تخصصی را از تغییرات و روزآمدشدن‌ها در خط‌مشی و برنامه‌های آینده کتابخانه آگاه نگه می‌دارد. به عبارات دیگر، وبلاگ خدمات آگاهی‌رسانی جاری را فراهم می‌سازد، اخبار یا منابع، فراهم‌آوری‌های تازه کتابخانه را برجسته می‌سازد، تازه‌ها و رویدادهای کتابخانه را برای راهنمایی از راه دور جویندگان اطلاعات اعلام می‌کند. از این‌رو از وبلاگ می‌توان برای تبلیغ و بازاریابی خدمات کتابخانه‌های تخصصی و نیز مراکز اطلاع‌رسانی استفاده کرد.

۲. خدمت محلی: وبلاگ‌ها می‌توانند بعنوان مخزنی برای خدمات و سازماندهی‌های مبتنی بر جامعه عمل کنند. همچنان که بعنوان یک رسانه برای مشارکت جامعه کتابخانه، بوسیله ارسال آخرین نقدهای کتاب و سیاهه‌های جایزه کتاب، فراخوان نظرات و پیشنهادهای و ایجاد گروه‌های مباحثه پیوسته مثل گروه بحث کتاب، خدمات‌رسانی می‌کنند. وبلاگ می‌تواند برای حمایت جامعه با فراهم‌آوری سرویسی خاص برای خوانندگان جدید، مورد استفاده قرار گیرد، مثلاً وبلاگی اخبار استخدام محلی و آگهی‌های پست‌های خالی شغلی را برای جویندگان شغل ارسال دارد. وبلاگ در کتابخانه‌های تخصصی می‌تواند برای خدمات اشاعه‌گزینی اطلاعات مورد استفاده قرار گیرد و اطلاعات مورد درخواست کاربران را از این طریق در اختیار آن‌ها قرار دهد. وبلاگ به کاربران کتابخانه‌های تخصصی این امکان را می‌دهد که با کتابدار تعامل داشته باشند. به این ترتیب که آن‌ها می‌توانند در بخش اظهار نظر وبلاگ، به انعکاس نظرات خود در مورد خدمات کتابخانه یا پرسش از کتابدار کتابخانه بپردازند. کتابداران کتابخانه تخصصی با استفاده از نظرات موجود در وبلاگ کتابخانه، می‌توانند در بهبود خدمات خود به کاربران تلاش نمایند.

۳. پالایش مطلب: از این گذشته، وبلاگ‌ها برای خوانندگان کتابخانه جهت اجتناب از دریافت اطلاعات زیادی، یک پالایشگر مطلوب هستند. کتابداران می‌توانند از وبلاگ‌ها جهت پالایش محتوای پیوسته‌استفاده کنند و آن را برای بینندگان خاص محدود نمایند؛ همان‌طور که ResearchBuzz جهت پوشش‌دهی دنیای جست‌وجوی اینترنتی طراحی شده‌است.

۴. همکاری/تعاون: کتابداران، وبلاگ‌ها را بعنوان وسیله‌ای برای به اشتراک‌گذاردن منابع و اطلاعات با همکاران خود یافته‌اند. وبلاگ می‌تواند برای همکاری مجازی بین کتابداران در سراسر جهان، بعنوان روش جدیدی از پیگیری، هدایت ایده‌ها،

مشکلات وبلاگ در کتابخانه‌ها

وبلاگ‌ها را به جهت برخی کاستی‌ها، نمی‌توان کتابخانه‌های دیجیتال‌سازی خواند و از اهم این نواقص می‌توان به بی‌توجهی ابزارهای ارائه‌دهنده خدمات وبلاگ به ابر داده‌ها (Meta Data) اشاره کرد. اکثر ابزارهای وبلاگی به اطلاعات پست شده بعنوان متن نگاه می‌کنند. ابر داده‌هایی چون موضوع، نام نویسنده، تاریخ انتشار، اطلاعات سازمانی و ... در وبلاگ‌ها حضور ندارند. گرچه استاندارد برای یکسان‌سازی قالب ارائه و نگهداری پست‌های وبلاگ وجود ندارد، اما از کتابخانه‌ها انتظار می‌رود اطلاعات را در فرمت کامل‌تری از متن و آدرس الکترونیکی عرضه کنند.

با توجه به مشکل فوق، مسأله بعدی طبقه‌بندی مطالب ارسالی است. در حال حاضر وبلاگ‌های اندکی پست‌های خود را طبقه‌بندی می‌کنند. در خلال این مشکل، مسأله طبقه‌بندی زمانی مورد قابل ذکر دیگری است که نباید از آن چشم‌پوشی کرد و آن ترتیب زمانی مطالب است. در حالی که ترتیب مطالب بر اساس نام نویسنده، موضوع، سازمان و ... نیز قابل توجه می‌باشد.

از دیگر موارد توجه به ناپایداری وب است، لذا لینکدهی به مطالب تحت وب توسط وبلاگ با اشکال مواجه خواهد شد (متز (Mathess)، ۲۰۰۴)، چرا که ممکن است هفته بعد از آن منبع در وب خبری نباشد، در حالی که بازدیدکنندگان کنجکاو بر روی لینک کلیک می‌کنند و هیچ نمی‌یابند!

عطف به مشکلات بالا، به کتابخانه‌ها پیشنهاد می‌شود تا از

جشنواره وبلاگ‌های دانشجویی معرفی شد. «کتابداران فردا»^{۱۳} وبلاگی است که تمام جنبه‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی را تحت پوشش قرار می‌دهد و به انعکاس مطالب علمی، خبری و انتقادی در این حیطه می‌پردازد. «وبلاگ گروهی کتابداران ایرانی»^{۱۴} وبلاگی است که در آن کتابداران وبلاگ‌نویس با هم مشارکت می‌کنند و به ارسال مطالب مختلف در زمینه‌های گوناگون علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی می‌پردازند. «وبلاگ انجمن کتابداران فارس»^{۱۵} بعنوان یک وبلاگ رسمی به انعکاس فعالیت‌های انجمن کتابداران فارس و «وبلاگ انجمن کتابداران خوزستان»^{۱۶} به پوشش اخبار کتابخانه‌های استان خوزستان و فعالیت‌های انجمن کتابداران خوزستان می‌پردازد. به این ترتیب، می‌توان مشاهده کرد که در داخل کشور نیز تلاش‌هایی فراوان در حال شکل‌گیری است تا از وبلاگ بعنوان یک مجرای ارتباطی و رسانه مطلوب جهت اشاعه اطلاعات که وظیفه بنیادین کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی است، استفاده شود. رشد ایجاد وبلاگ‌های کتابداری ایرانی رو به گسترش است و هم‌اینک بیش از ۱۵ وبلاگ با زمینه‌های مختلف در حیطه کتابداری و اطلاع‌رسانی به فعالیت مشغول می‌باشند. البته هنوز وبلاگ‌ها در کتابخانه‌ها بویژه کتابخانه‌های تخصصی و مراکز اطلاع‌رسانی کشور، مورد استفاده قرار نگرفته‌اند و این امر بستگی به تلاش کتابداران در جهت معرفی این رسانه و نیز نگرش مسوولان سازمان‌ها در قبال این ابزار سودآور و بدون هزینه جانبی دارد تا وبلاگ برای خدمت‌رسانی به کاربران در کتابخانه‌ها نیز نهادینه گردد.

این رسانه ساده‌استفاده نشود، کتابخانه‌ها بویژه کتابخانه‌های تخصصی بازنده خواهند بود.

منابع:

- ادعای مایکروسافت مبنی بر داشتن ۴/۵ میلیون بلاگر، ۱۳۸۴، ماهنامه شبکه، [پیوسته]، قابل دسترس در:

<http://www.shabakeh-mag.com/Articles/Show.aspx?n=1001117> [24 Oct 2005]

- اصنافی، امیررضا. ۱۳۸۴، وبلاگ‌نویس فرهیخته: استفاده از وبلاگ برای پیشبرد سوادآموزی در کلاس، نما، (۵)، [پیوسته] قابل دسترس در:

http://www.irandoc.ac.ir/data/E_J/vol5/asnafi_abs.htm [24 Oct 2005]

- اصنافی، امیررضا. ۱۳۸۴، وبلاگ، ارمغان جدید اینترنت به کتابخانه‌ها، «فصلنامه کتاب، ۱۳۸۴، شماره ۶۱ بهار، صص ۱۶۷-۱۷۲.

- بهبهانی، رضا. ۱۳۸۳، «پدیده وبلاگ»، کتاب ماه کلیات، ۷ (۸۰/۷۹)، صص ۱۴-۱۶.

- پوررستمی، هرمز. ۱۳۸۴، آمدنم بهر چه بود؟ چند کلمه درباره ماندگاری وبلاگ‌ها، ماهنامه شبکه، شماره ۵۸، [پیوسته] قابل دسترس در:

<http://www.shabakeh-mag.com/Articles/Show.aspx?n=1001556> [24 Oct 2005]

- حدود ۱۸ درصد وبلاگ نویسان ثبت شده در ایران، زن هستند، ۱۳۸۴، خبرگزاری ایرنا، [پیوسته] قابل دسترس در:

<http://www.irna.ir/fa/news/view/menu-279/8408018125110535.htm> [24 Oct 2005]

- در هر دقیقه ۷/۱ یادداشت در پرشین بلاگ ثبت می‌شود، ۱۳۸۳، خبرگزاری ایتنا، [پیوسته] قابل دسترس در:

<http://www.itna.ir/archives/news/001725.php> [24 Oct 2005]

- شکرخواه، یونس. ۱۳۸۳، «بلاگرها: نخستین نشانه‌های روزنامه‌نگاری عمومی»، کتاب ماه کلیات، ۷ (۸۰/۷۹)، صص ۱۸.

- صرافزاده، مریم. ۱۳۸۴، برخی کارکردهای آموزشی و پژوهشی وبلاگ‌ها، نما، (۵)، [پیوسته] قابل دسترس در:

http://www.irandoc.ac.ir/data/E_J/vol5/sarrafzadeh_abs.htm [24 Oct 2005]

- کرمی، طاهره. ۱۳۸۳، «خدمات وبلاگ‌ها و RSS در اطلاع‌رسانی: چگونه می‌توان از وبلاگ‌ها در خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی استفاده کرد؟»، نما، ۲ (۳)، [پیوسته] قابل دسترس در:

http://www.irandoc.ac.ir/data/E_J/vol3/weblogs.htm [24 Oct 2005]

- کرمی، طاهره. ۱۳۸۳، «وبلاگ‌های کتابخانه‌ها»، نما، (۳)،

روش‌های ذیل جهت ارائه مطالب تحت وبلاگ بهره جویند:
• قالب‌بندی: با توجه به سازگاری قالب پست‌ها، می‌توان اطلاعات ابر داده را نیز به آن‌ها اضافه کرد. دوبلین کور شروع خوبی برای این مورد است.

• کتاب‌شناسی: معرفی و ارائه وبلاگ‌های هم‌موضوع دیگر در زمینه‌هایی که کتابداران یا بازدیدکنندگان بدان علاقه نشان می‌دهند.

• وجین (Pruning): کتابدار مجموعه خود را وجین می‌کند و منابع جدید و مفیدتر را در معرض دید می‌گذارد. چه دلیلی وجود دارد که همین کار را در دنیای جالب وبلاگ‌ها انجام ندهیم؟

• سازماندهی سایت: همان‌طور که پیشتر گفته شد، ارائه پست‌ها در ترتیب زمانی متفاوت و طبقه‌بندی موضوعی و ... مفید خواهد بود. (همان)

جدا از توجه مشکلات و سودمندی‌های فناوری‌های نوین، مسأله مهم پیشرفت سریع آن است. از این به بعد نیز شاهد نمونه‌های دیگری از نشر الکترونیک خواهیم بود، کسی نمی‌داند به چه فرمت یا سرعتی خواهند آمد، مهم این است که کتابداران به سرعت خود را به گرد پای آن برسانند.

نتیجه‌گیری

اینترنت بعنوان یک پدیده شگفت‌انگیز عصر حاضر، لحظه به لحظه در حال گسترش است و هر روز شگفتی تازه‌ای را خلق می‌کند و با معرفی رسانه‌های جدید، راه را برای اطلاع‌رسانی سریع و در طیف وسیع هموارتر می‌سازد. از دیرباز کتابدارها، بعنوان معماران اطلاعاتی و راهنمای اعضای جامعه اطلاعاتی شناخته شده‌اند و با توجه به گسترش روزافزون حجم منابع اطلاعاتی، توانایی این را دارند که از وبلاگ‌ها بعنوان رسانه‌هایی که منابع را پیوندهای تودرتو در خود جای داده‌اند، در کتابخانه‌های تخصصی و مراکز اطلاع‌رسانی استفاده نمایند و توجه کاربران را هرچه بیشتر به سوی کتابخانه‌ها و خدمات آن جلب کنند. وبلاگ، راه آسان و مؤثر جهت روزآمدی اطلاعات کتابداران نیز است و نیازهای اطلاعاتی کاربران از راه دور کتابخانه را تامین می‌کند. افزون بر این، کتابداران کتابخانه‌های تخصصی باید بررسی وبلاگ‌ها را همچون کار گزینش، ارزیابی و اشاعه اطلاعات درباره منابع اینترنتی که اکنون بخشی از کار روزانه‌شان است، مورد توجه قرار دهند. وبلاگ ابزاری است که این کار را ساده‌تر می‌کند و با ارائه اطلاعات در کمترین زمان ممکن و با صرف حداقل هزینه، اطلاعات بسیار سودمندی را در اختیار کاربران کتابخانه می‌گذارد. متخصصان اطلاعاتی باید وبلاگ‌ها را جدی بگیرند و از آن‌ها جهت بروز رسانی دانش خود و ارائه اطلاعات مفید به کاربران استفاده کنند. اگر از مزایای

- Henning, Jeffrey. 2003. "The Blogging Iceberg: Of 4.12 Million Hosted Weblogs, Most Little Seen. Quickly Abandoned". *Perseus Development Corporation*. [online] Available: <http://www.perseus.com/blogsurvey/> [1 Nov 2005]
- Herring, Susan C. & Lois Ann Scheidt & Sabrina Bonus & Elijah Wright. 2004. Bridging the Gap: A Genre Analysis of Weblogs. [online] Available: <http://www.ics.uci.edu/~jpd/classes/ics234cw04/herring.pdf> / [1 Nov 2005]
- Mansourian, Yazdan. 2003-2004. Developing a Weblog on your research Topic. Postgraduate Research Newsletter of the university of Sheffield. 3(6). [online] Available: <http://dagda.shef.ac.uk/yazdan/weblogtopic.pdf> [1 Nov 2005]
- Mathes, Adam. 2004. Weblogs in Libraries: Opportunities and Challenges. [online] Available: <http://www.adammathes.com/academic/reference/weblogs-in-libraries.pdf> [1 Nov 2005].
- Rapp, David. 2003. "From bulletin board to blogs: Online communication thrive long before the advent of weblogs". [online] Available: <http://www.technology-review.com/articles/03/09/trailing0903.asp?p=1> [1 Nov 2005].
- [پیوسته] قابل دسترس در:
http://www.irandoc.ac.ir/data/E_J/vol13/karami.htm [24 Oct 2005]
- گوگل و جست‌وجو در وبلاگ‌ها. ۱۳۸۴. خبرگزاری ایبنا، [پیوسته] قابل دسترس در:
<http://www.itna.ir/archives/news/002791.php> [24 Oct 2005]
- وبلاگ، زبان باز کرد، ۱۳۸۲، جام جم آنلاین، [پیوسته] قابل دسترس در:
- Adelaide, Joyce. "Weblogs and Libraries". [online] Available: <http://www.topicalbrief.com> [20 Nov 2003]. [24 Oct 2005]
- Bausch, Paul & Haughey, Matthew & Hourihan, Meg. 2002. We blog: Publishing online with we blog. Indianapolis, IN: Wiley publishing, Inc. p.231.
- Castro Sardi, Ximena & Kristina Mlikota. 2002. Overview of E-governance.
- Fichter, Darlene. 2003. Why and How to Use Blogs to Promote Your Library's Services. *Marketing library services* 17(6).
- Clayde, Laurel A. 2004. Weblogs – Are you serious? *The Electronic Library*. 22(5) pp.390-392. [online] Available : <http://www.emeraldinsight.com/~1091/v22n5/s1/p390> [1 Nov 2005]
- Conhaim, Wallys W. 2002. "Blogging – What Is It?". *Link Up*. 19.3 . [online] Available: <http://www.infoday.com/lu/may02/conhaim.htm> [24 Nov 2003]
- Crego, Susannah. 2001. "Breaking News: Law Librarians as Newscasters". *New Jersey Law Journal*. [online] Available: www.law.com/jsp/printerfriendly.jsp?c=LawArticle&t=PrinterFriendlyArticle&cid=1015973975318 [2 Nov 2005]
- Diane K. Kovacs. 1999. Electronic publishing in libraries: introduction. [online] Available : www.press.umich.edu/jep/07-03/martin.html [1 Nov 2005]
- Fichter, Darlene. 2001. "Blogging Your Life Away". [online] Available: http://www.findarticles.com/cf_dls/m1388/3_25/74105128/p1/article.jhtml [24 Nov 2003]
- پانوشته‌ها:
1. Electronic Mail, Email
  2. Mailing lists
  3. Newsgroups
  4. Chat rooms
  5. Castro Sardi
  6. <http://librariani.mihanglob.com>
  7. Bausch
  8. Xmodem
  9. Computrize Bulletin Board System
  10. <http://librariani.persianblog.com>
  11. <http://www.bayaz.net/>
  12. <http://liblog.blogfa.com>
  13. <http://asnafi.persianblog.com>
  14. <http://librarian.mihanblog.com>
  15. <http://ilisaf.blogfa.com>
  16. <http://ilisak.blogfa.com>